

Voor Op Overeen- stemming Gericht Overleg (OOGO) Jeugd

Factsheet Ernstige
Enkelvoudige Dyslexie (EED)

Vanaf 1 augustus 2014 dragen scholen/schoolbesturen verantwoordelijkheid voor het bieden van een passende onderwijsplek aan iedere leerling. Dat is geregeld binnen passend onderwijs. Scholen dragen in dat kader ook zorg voor passende ondersteuning van leerlingen met lees- en spellingsproblemen en dyslexie. Een deel van deze groep profiteert daar onvoldoende van: leerlingen met Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED). Deze groep komt in aanmerking voor specialistische behandeling vanuit de Jeugd-GGZ. Dyslexiezorg is gericht op het behalen van een functioneel niveau van technisch lezen en spellen. Volgens de Jeugdwet zijn voor de beschikbaarheid en bekostiging daarvan gemeenten vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk. Voor een (kosten) effectieve en efficiënte aanpak van dyslexiezorg is een verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp nodig. In het OOGO Jeugd maken samenwerkingsverbanden passend onderwijs (SWV)¹ en gemeenten daarover afspraken, vanuit hun eigen taken en verantwoordelijkheden.

OOGO-agenda voor dyslexiezorg

In het OOGO Jeugd worden afspraken gemaakt over de aansluiting van het gemeentelijke beleidsplan Jeugd op het ondersteuningsplan van de SWV. Dyslexiezorg is sterk aan het onderwijs gerelateerde specialistische zorg. Het is complementair aan het leesonderwijs en de begeleiding van dyslectische leerlingen door scholen, en vereist een integrale aanpak met het onderwijs. Het is van belang dit in het OOGO Jeugd te borgen, om alle leerlingen een optimale ontwikkelingskans te bieden.

Transformatie: verantwoordelijkheden en expertise

Scholen en dyslexiezorgaanbieders staan voor een gezamenlijke transformatieopdracht: verdere integratie van de aanpak van dyslexiezorg, zo dicht mogelijk op de vertrouwde omgeving van leerlingen, en een kostenbesparende innovatieslag. Scholen en dyslexiezorgaanbieders dragen vanuit hun eigen verantwoordelijkheden en expertise bij aan het realiseren van deze transitiedoelstellingen. De school is primair verantwoordelijk voor passend lees- en spellingsonderwijs, signalering van lees- en spellingsproblemen en/of dyslexie, begeleiding van leerlingen met lees- en spellingsproblemen dan wel dyslexie conform de onderwijsprotocollen, het aanleggen van een onderwijsdossier en zo nodig het doorverwijzen naar dyslexiezorg.

¹ Voor dyslexiezorg met name primair onderwijs

Dyslexiezorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van EED, het opstellen van een effectief behandelplan conform het Protocol Dyslexie Diagnose en Behandeling en het periodiek afstemmen met de school en de ouders. In geval er geen sprake is van EED verwijst de zorgaanbieder niet alleen terug naar de school maar adviseert hij over het aanbieden van passende (extra) ondersteuning in de klas en zet hij zijn expertise in om leerkrachten en IB-ers, onderwijszorgspecialisten² en ouders beter toe te rusten.

Om de dyslexieketen van passend lees- en spellingonderwijs naar dyslexiezorg te optimaliseren en de keuzevrijheid van ouders te waarborgen, is een aantal randvoorwaarden cruciaal. Het vastleggen van die voorwaarden in het OOGO Jeugd is daarvoor van belang:

- **Triage en toeleiding**
- **Slim organiseren**
- **Eenvoudig monitoren**
- **Bijsturen en leren**
- **Onderwijs en dyslexiezorg: complementair**

² Zoals gespecialiseerde remedial teachers

Triage en toeleiding

Het onderwijs is een belangrijke en natuurlijke vindplaats voor EED. Echter, het onderwijs is binnen de transitie Jeugd niet overal een zelfstandige triageplaats waarin de daar aanwezige onderwijs- en zorgexperts in overleg met ouders direct kunnen doorverwijzen naar dyslexiezorg. Dit moet in sommige gemeenten/regio's via een lokaal team³ of de huisarts gaan verlopen. Beide hebben onvoldoende specialistische expertise om EED vast te stellen noch de know how om vast te stellen welke behandeling nodig is. Deze voorgenomen extra schakel heeft dus geen inhoudelijke toegevoegde waarde, is tijdrovend en kostenverhogend voor zowel onderwijs als gemeenten en onlogisch voor ouders.

Slim organiseren

De huidige infrastructuur van toeleiding naar en toegang tot dyslexiezorg kan verder geïntegreerd worden. Het Kwaliteitsinstituut Dyslexie (KD) en het Nationaal Referentiecentrum Dyslexie (NRD) pleiten ervoor om in de aanmelding bij de dyslexiezorg een verbetering te maken door de poortwachtersrol bij het SWV te beleggen. De school levert dan het onderwijsdossier aan bij het SWV. Het SWV bepaalt of er voldoende grond bestaat voor het vermoeden van EED. Namens het SWV is er één aanspreekpunt voor zowel de dyslexiezorg als de gemeente. Voordeel is dat de communicatie en afstemming tussen alle zorgaanbieders en het onderwijs lokaal via één poort loopt. Dat versnelt de keten, intensificeert een eenduidige aanpak en vermindert voor alle betrokkenen de regeldruk.

Eenvoudig monitoren

Een centrale aanmelding op SWV-niveau maakt het mogelijk voor gemeenten om de dyslexiezorgketen eenvoudig te monitoren. Op basis van prevalentiegegevens kan per SWV worden bepaald wat een reëel volume is voor aanmelding en het vóorkomen van EED. Op grond hiervan monitort het SWV het onderwijs. Dyslexiezorgaanbieders die zijn aangesloten bij het KD of het NRD worden gemonitord via reeds bestaande databanken. Het koppelen van gegevens van SWV en de dyslexiezorgaanbieders biedt snel inzicht in volume, doorloop en kwaliteit van de dyslexiezorgketen. Zowel SWV als de gemeente kunnen daardoor optimaal vinger aan de pols houden.

³ Bijvoorbeeld een (sociaal) wijkteam, gebiedsgericht team, Jeugd en Gezinteam

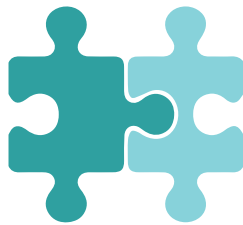
Opbrengst monitor

aantal doorverwijzingen/100 kinderen
per school en samenwerkingsverband

aantal trajecten die na diagnostiek zijn afgesloten
per school en samenwerkingsverband

stimuleren implementatie best practice
integrale dyslexieaanpak school, zorg en gezin

Bijsturen en leren

Goede monitoring en lokale samenwerking in de praktijk maakt het mogelijk om zo nodig snel bij te sturen. De snelheid komt voort uit een integrale en centrale gegevensmonitor per SWV-gebied en het organiseren van één schakelpunt in het onderwijs en met de zorg. SWV kunnen samen met de schoolbesturen snel interventies plegen om de kwaliteit van het leesonderwijs en/of de uitvoering van de ondersteuningsplannen te verbeteren en daarvoor zo nodig dyslexiezorg-aanbieders te consulteren of in te zetten. Daarnaast werkt het kostenbesparend omdat SWV-gelden gericht ingezet worden, het aantal verwijzingen naar de zorg afneemt, en doordat door de samenwerking tussen zorg en onderwijs professionalisering on the job plaatsvindt. Dyslexiezorgaanbieders worden gestimuleerd om kritisch naar hun eigen zorgverlening te kijken en op grond van de gegevens van de kwaliteitsinstituten zo nodig hun behandelmethodete verbeteren dan wel te vernieuwen.

Onderwijs en dyslexiezorg: complementair

Een succesvolle transformatie van de dyslexiezorgketen kan niet het inpassen van dyslexiezorg in het onderwijs betekenen. Niet voor niets is in 2009 dyslexiezorg opgenomen in de Zorgverzekeringswet: het onderwijs beschikt niet over de specialistische expertise en heeft niet de mogelijkheden om leerlingen met EED individueel te behandelen. Het verzorgen van curatieve zorg voor deze leerlingen is ook niet de primaire opdracht van de school. Dat is de taak van de gekwalificeerde dyslexiezorgaanbieders. De in de dyslexiezorg opgebouwde expertise en door de kwaliteitsinstituten gebundelde ervaring en kwaliteit is niet in het onderwijs aanwezig en evenmin over te zetten. Met een heldere taakverdeling en inzet, ingegeven door de wetgeving passend onderwijs en de Jeugdwet, kunnen leerlingen met EED straks nog beter hun talenten ontwikkelen. Dyslexiezorgaanbieders en scholen hebben de taak om gezamenlijk onderwijs, dyslexiebegeleiding en dyslexiezorg te innoveren en integreren. Bijvoorbeeld door de toepassing van groepsbehandelingen op school te verkennen. Of de integrale inzet van behandelsoftware binnen de behandeling, op school en thuis. Voorwaarde blijft dat het dyslexiezorgtraject onder auspiciën van de dyslexiezorgaanbieder in het onderwijs ingezet wordt.

Eenduidige terminologie	
EED	Ernstige enkelvoudige dyslexie.
Dyslexiezorg	Zorg voor kinderen met EED.
Dyslexiezorgketen	De keten van goed lees- en spellingonderwijs, extra begeleiding in het onderwijs en dyslexiezorg.
Dyslexieverklaring	Een verklaring, opgesteld door een bevoegde deskundige, dat uit (psycho)diagnostisch onderzoek is gebleken dat bij de betrokken leerling dyslexie is vastgesteld.
Onderwijsdossier	Het dossier waarin de school aangeeft wat het niveau van de leerling is op het gebied van lezen en spelling op minimaal drie meetmomenten en welke extra begeleiding in en buiten de groep, door een onderwijszorgspecialist, aan de leerling is gegeven.

Checklijst - overeenstemming is bereikt als alle punten positief zijn afgevinkt

Extra begeleiding in het onderwijs en dyslexiezorg (de dyslexiezorgketen) sluiten goed op elkaar aan en zijn adequaat en kwalitatief onderbouwd ⁴	✓	
De toegang tot de dyslexiezorg is geregeld	✓	
De poortwachtersfunctie is geregeld	✓	
Er is voldoende dyslexiezorg beschikbaar	✓	
Er zijn afspraken over een gezamenlijke monitor op de samenwerking tussen passend onderwijs en dyslexiezorg	✓	
Er zijn afspraken over overleg en uitwisseling van expertise tussen onderwijs en dyslexiezorgaanbieders	✓	

⁴ In het onderwijs wordt gebruik gemaakt van het Protocol Leesproblemen en Dyslexie Primair Onderwijs. Dyslexiezorgaanbieders maken gebruik van het Protocol Dyslexie Diagnose en Behandeling. Beide protocollen sluiten op elkaar aan. Zie ook de Handreiking Dyslexiezorg onder de Jeugdwet van de VNG.

Meer info?

Kwaliteitsinstituut Dyslexie www.kwaliteitsinstituutdyslexie.nl

Nationaal Referentiecentrum Dyslexie www.nrd.nu

Nederlandse Vereniging van pedagogen en onderwijskundigen www.nvo.nl

Nederlands Instituut van Psychologen www.psynip.nl

Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie www.nvlf.nl

Uitgave van NRD/KD/NIP/NVO/NVLF

Versie: 2014-10-14